

glide med det øvrige Indhold. Jeg betvivler, at det kan lykkes i den sidste Samling af Valgperioden at naa saa vidt. Men naar det ikke er Tilfældet, forekommer det mig, at Bedtagelsen af saadanne Love har sine store konstitutionelle Vanskeligheder. Disse Bemærkninger gjælde jo den Grund, hvorpaa vi staa lige overfor alle Forhandlinger om alle lignende finantzielle Love og ikke mere om dette Forslag end om adskillige andre.

Hvad nu selve Sagen angaar, saa hører jeg til dem, der erkjende, at det er et meget vigtigt Forslag. Det siges, at det kun omhandler Professorernes Antal og deres Lønninger og forskjellige andre Bestemmelser, men nægtes kan det ikke, og det vil Ministeren heller ikke, at dette Forslag giver Anledning til at tage samtlige Universitetsforhold under Overveielse, at det altsaa under Behandlingen kan blive en Organisations- og Lønningslov i videste Omfang, og dermed er jo i ikke mindre Grad givet Betydningen af den Sag, her forhandles. Vi kunne tage op under Forhandling baade Afdgangs- og Afgangsbetingelserne og iøvrigt den hele Indretning for Universitetet. Ved Behandlingen af en saadan Sag er den Betragtning ikke fjeldent i Forbigaaende fremhævet, at et lille Land som vort ikke paa det sydfiske Bivs Omraade, f. Ex. Militærvæsenet, kan puste sig op og kan komme til at efterligne de Større uden at knække Halsen. Det Hele, det, det kan gjøre og bør gjøre, er at søge indrettet et efter Landets Bestaafenhed, Forhold og Evne apasset forstændigt Foraar; Alt, hvad der ligger ud over dette, er af det Onde for selve Nationens Liv og Selvstændighed, og det i særdeles Grad, naar det, der sker ud derover, sker ulovligt. Det have vi jo sagt; men vi have ogsaa sagt, at i samme Grad, som det er sandt, at vi saaledes ere det mindste Land i Europa og ved vor Beliggenhed iøvrigt kunne være stærkt truede, især naar vi næsten udeste eller, om vi end ikke gjøre det i Ord, saa dog, som vor Stilling er, næsten tvetydig gjøre det i Gjening, i samme Grad bør vi styrke vor nationale Stilling og søge at hæbde vor Ret til et selvstændigt Liv gennem Pleie af alle aandelige Interesser, der vedkomme vort Folk, og naar det er sandt, er det ogsaa i høi Grad ønskeligt, at vort Universitet er udrustet paa en saadan Maade, at det saavidt mulig kan staa æret og agtet som videnskabelig Anstalt ved Siden af ogsaa de store Landes Universiteter. Naar vi sammenligne, hvad vi udgive til en videnskabelig Anstalt — og der tage Slutningssummen paa Finantsloven — med, hvad vi udgive til andre Formaal, der ikke

have nær den Betydning for vor Selvstændighed og vort nationale Liv, som vort Universitet kan have — maaste jeg behager Folk ved at sige, kunde have, det skal jeg ikke have Noget imod at sige — saa er jeg overbevist om, at Mange med mig ville sige, at det, at anvende noget Mere der og spare det paa andre Steder, det vil, naar det bliver anvendt vel, være af overordentlig Betydning. Saadan ser jeg paa den Sag i og for sig. Men naar jeg saa ser, at vi skulle behandle denne Sag netop under denne Regjering, der ikke agter vore Beslutninger i nogen Retning, men slaar en Streg over dem og gjør, hvad den vil, siger jeg atter: det er, som næsten al vor Tale her, en Tale hen i Lufsten; det Høieste, det gjælder — hvad der saar Betydning i Fremtiden under lykkeligere Forhold — er, at vi have udtalt os saaledes ogsaa nu. Det har undret mig at se, at ikke de høitærede Herrer have spurgt om, hvorvidt det er heldigt kun at have eet Universitet, eller om ikke vi ved den Indbydelse, dette Lovforslag giver, skulde tage under alvorlig Overveielse, om det ikke var rigtigt at have to Universiteter. Jeg veed godt, at der er Universitetsfolk, der gysede ved den Tanke, De tro, at det er at splitte Kræfterne, og at det af mange Grunde er vanskeligt, og alt ægte specifikt Kjøbenhavnsvæsen — og det have vi i mange Forhold, ogsaa i Universitetsforhold — er naturligvis med Haand og Fod imod det strag. Men Tanken er streifvis kommen frem, og jeg er ikke bange for at fremsætte den til Overveielse alvorlig ment. Skulle vi ikke lægge et Universitet tilovre i Sjælland, i Aarhus, skulle vi ikke holde to Universiteter og organisere dem saaledes, at de kunne blive til endnu større Interesse og Nytte for Landet end det ene Universitet i Kjøbenhavn? Det nytter nu ikke at negte det, Konkurrencen er en ret god Ting, ogsaa paa Videnskabelighedens Omraade. Valget mellem to Universiteter er ogsaa en ret god Ting for dem, som skulle besøge dem. Omkostningerne kunne ikke affrække os, hverken en Gang for alle eller de aarlige, hvis vi gennem Overveielse vinde den Overbevisning, at det er gavnligt for Kulturlivets Opkomst, og gennem disse Universiteter, ogsaa paa dette Omraade, for Forbindelsen mellem de adskillte Landsdele. Ja, vi have det saa smaat, siger man, vi bør ikke stille Kræfterne ad, hvad kunne de saa virke o. s. v. Ja, men Kræfterne virke ikke saadan i en Klump alligevel. Hvormange af de 57 Professorer, der ere, have egentlig Noget m. d. hinanden at gjøre, de virke kun hver paa sit Felt. Saa siger man: men der skal staves forskjellige Apparater osv. Men det er ikke uoverkom-